תרומה ה

א. אינעם אופן עשיית „הנרות" פון דער מנורה, איז דאָ אַ מחלוקת אין גמרא[1]: לויט אייך דיעה זיינען די נרות געווען אַ טייל פון דער מנורה, ווייל דאָס וואָס די מנורה דאַרף זיין „מקשה"[2] (און ניט „פרקים (ממש)"[3]) איז כולל אויך די נרות; אַ צווייטע דיעה איז, אַז די „נרות" זיינען געווען אַ באַזונדער זאַך פון דער מנורה, נאָר פאַר דער הדלקה האָט מען זיי אַרויפ־געשטעלט אויף די קני המנורה [און דער סדר פון הטבת (ניקוי) הנרות איז געווען, אַז „מסלקן (פון דער מנורה) ומניחן באוהל ומקנחן כו'"[4]].

און די גמרא פאַרבינדט עס מיט דער פלוגתא, צי דאָס וואָס שטייט ביי דער מנורה[5] „ככר זהב טהור יעשה אותה את כל הכלים האלה" מיינט אויך די „נרות", אַז אויך זיי „באות מן הככר" (און לפי"ז זיינען זיי געווען „מקשה"); אַדער נאָר די מנורה אַליין איז „באה מן הככר", אָבער ניט די נרות (און לפי"ז זיינען די נרות ניט געווען „מקשה").

דער רמב"ם[6] פסק'נט להלכה: „מנורה הבאה זהב תהי' כולה ככר עם נרותי' ותהי' כולה מקשה .. שהנרות קבועין במנורה והם מכלל הככר".

ב. שוין געריידט פיל מאָל, אַז רש"י בפירושו על התורה איז מפרש ע"ד הפשט, אפילו ווען עס איז ניט מתאים מיט חלק ההלכה שבתורה — און דאָס זעט מען באופן בולט אין שיטת פירושו בנדו"ד.

ווי געזאָגט, פאַרבינדט די גמרא די פלוגתא צי „נרות" דאַרפן זיין „מקשה" (מיט דער מנורה) מיט דער פלוגתא צי זיי זיינען „באות מן הככר". און ווי דער רמב"ן[7] זאָגט: „על דעת כולם לא יבוא במשקל הככר אלא גוף המנורה במה שהוא עמה מקשה" — און דערפאַר איז ער מסביר, אַז לויט דער דיעה (אין ברייתא דמלאכת המשכן[8]) אַז די מלקחים און מחתות „באות מן הככר", זיינען זיי ניט קיין „כלים נפרדים" פון דער מנורה, נאָר אַ טייל פון דער מנורה [מלקחים — „הם שעושין על פי הנרות טס של זהב כו'", און מחתות — „הם ספלים שתחת כל נר ונר כו'"].

רש"י[9] אָבער זאָגט — בפירושו אויף „ככר זהב טהור"[5]: „שלא יהי' משקלה עם כל כלי' אלא ככר כו'", און פאַר דעם[9] טייטשט ער: „ומלקחי', הם הצבתים כו'", „ומחתותי', הם כמין בזיכין קטנים שחותה בהן כו'" — קומט אויס (לדעתו) אַז אויך די כלים הנפר־דים פון דער מנורה זיינען פון דעם ככר[10] —

---

1) מנחות פח, ב. ברייתא דמלאכת המשכן פ"ט. וראה רמב"ן פרשתנו כה, לט. ועוד.
2) פרשתנו כה, לא. לו.
3) ראה פרש"י ורש"י כת"י מנחות שם ד"ה של פרקים. פרש"י ד"ה מסלקן.
4) מנחות שם.
5) פרשתנו שם, לט.
6) הל' ביהב"ח פ"ג ה"ד. שם ה"ז.
7) פרשתנו שם.
8) נסמן לעיל הערה 1.
9) שם, לח.
10) בראש"ם, גו"א ועוד — שכוונת רש"י ב„כל כלי" היא רק ל„נרותי", עי"ש. אבל כמדובר כמה פעמים, רש"י כתב פירושו בסגנון ברור גם לבן חמש

וטעמו י"ל: דער פירוש הפשוט [11] פון: א) מלקחיים און מחתה — בכ"מ אין תנ"ך — איז אַ כלי נפרד פון דער זאך באַ וועלכע מען נוצט עס — לדוגמא באַ דעם מזבח [12]. ב) „ככר זהב טהור יעשה אותה את כל הכלים האלה" [5] איז, אַז „אותה" — די מנורה — און „כל הכלים האלה" [13] — אַלע כלים וואָס ווערן דערמאַנט אין פסוק [14] — דאַרפן געמאַכט ווערן פון דעם „ככר זהב טהור" [15].

על פי זה, וויבאַלד אַז לויט פרש"י איז דער תנאי פון „מקשה" ניט פאַרבונדן מיטן שיעור פון „ככר זהב טהור", קומט אויס, אַז פון דעם וואָס די „נרות" האָבן געדאַרפט זיין פון דעם „ככר" איז (לשיטתו) ניטאָ קיין הוכחה אַז זיי האָבן געמוזט זיין „מקשה" (מיט דער מנורה).

ג. בהשקפה ראשונה זעט אויס, אַז רש"י האָלט אַז דער ציווי „מקשה" ביי מנורה איז כולל אויך די „נרות": אויף „מקשה תיעשה המנורה" [16] איז רש"י מפרש „שלא יעשנה חוליות ולא יעשה קני' ונרותי' איברים איברים ואח"כ ידביקם [17] .. אלא כולה באה מחתיכה אחת כו' ומפריד הקנים אילך ואילך". און וויבאַלד אַז מ'טאָר ניט מאַכן די נרות „איברים איברים ואח"כ ידביקם", מיינט עס לכאורה, אַז די נרות מוזן מלכתחילה געמאַכט ווערן „מקשה" מיט דער מנורה.

אָבער כד דייקת שפיר, איז דאָס ניט מוכרח: רש"י זאָגט נאָר, אַז „מקשה תיעשה המנורה" איז שולל אַז די מנורה זאָל ניט זיין אין אַן אופן פון „איברים איברים ואח"כ ידביקם" (ד. ה. די מנורה דאַרף ניט זיין צונויפגעקלעפט פון באַזונדערע טיילן) — און אין דעם זאָגט רש"י, אַז פונקט ווי די קני המנורה האָבן ניט געטאָרט זיין „איברים איברים ואח"כ ידביקם", אַזוי טאָר מען אויך ניט מדבק זיין די נרות צו דער מנורה [ווייל דאָן וואָלט די מנורה ניט געווען „מחתיכה אחת"];

אָבער וועגן דעם, צי די נרות קענען זיין און בלייבן באַזונדערע חלקים פון דער מנורה — נאָר מ'שטעלט זיי אַרויף אויף די ראשי הקנים — רעדט ניט רש"י: אין דעם אופן איז דאָך די מנורה „מקשה", זי איז „מחתיכה אחת" [18], ס'איז גאָרניט דבוק צו דער מנורה.

עפ"ז איז אויך פאַרענטפערט פאַר־וואָס באַם סיום פירושו דערמאַנט רש"י נאָר די קנים און ניט די נרות.

ד. וויבאַלד מען געפינט ניט קלאָר [19] אין פרש"י ווי זיין שיטה איז אין דעם,

---

למקרא, מבלי ליתן מקום לטעות מהי כוונתו. ומכיון שכתב „עם כל כליו", הרי פשוטו, כולל הכל — גם מלקחי' ומחתותי'. וכפי' הרמב"ן בכוונת רש"י [ושם, דמ"ש רש"י „כן הוא פשוטו של מקרא". וראה גם ראב"ע לקמן פסוק מ']. וראה נימוקי שמואל לרמב"ן שם.

11) משא"כ בלימוד ע"ד הדרש וההלכה י"ל שרק הפרט ד„זהב טהור" קאי על „את כל הכלים האלה" — ראה מנחות ובריית' דמלאכת המשכן שם. רמב"ן שם.

12) ישע' ו, ו. פרשתנו כז, ג ובפרש"י.

13) ומש"נ „את כל הכלים האלה" הוא כמו „ואת", וכמפורש בויקהל לז, כד.

14) ויל"ע בנוגע ל„כל כלי שמנה" (במדבר ד, ט).

15) וכן מוכח מזה שהציווי ד„ככר" נאמר רק בסוף הפרשה לאחרי הציווי על עשיית הכלים.

16) פרשתנו כה, לא.

17) ראה בריית' דמלאכת המשכן שם. ספרי בהעלותך ח, ד.

18) „וכולה באה מחתיכה אחת" — היינו המנורה עם קני'.

19) דוחק גדול לומר שסומך שיבינו זה מהשמטתו „נרות" בסיום הד"ה.

און ער זאָגט אויך ניט אויף דעם „איני יודע" (ווי ער זאָגט אין אַנדערע ערטער[20], וואו דער פירוש אין פסוק איז ניט קלאָר), דאָרף מען זאָגן, אַז אין לימוד הפשט איז עס אַזוי פשוט, אַז רש"י דאָרף עס ניט אויסטייטשן אין זיין פירוש — מען זעט עס אפן און קלאָר אין די פסוקים אַליין.

איז דער ביאור אין דעם:

דער סדר אין דער פרשה פון מלאכת המנורה איז: פריער[21] קומט דער ציווי „ועשית מנורת זהב גו' מקשה גו' ירכה וקנה גביעי' כפתורי' ופרחי' ממנה יהיו" (דערנאָך איז דער פסוק מפרט ווי מ'מאַכט די קני המנורה גביעי' וכו', און איז מסיים: כפתוריהם וקנותם ממנה יהיו כולה מקשה אחת זהב טהור). און ערשט דערנאָך שטייט: „ועשית את נרותי' שבעה גו' ומלקחי' ומחתותי' גו' ככר זהב טהור גו'" [און אַזוי אויך אין פ' ויקהל[22], וואו עס ווערט דערציילט ווי מ'האָט געמאַכט די מנורה בפועל, שטייען די אַלע פרטים מיטן זעלבן סדר].

— פון דעם וואָס דער ציווי „ועשית את נרותי' גו'" שטייט נאָך די פרטים ופרטי פרטים פון דער עשי' פון גוף המנורה און נאָכן ציווי „כולה מקשה אחת גו'", איז מובן, אַז לויט פשוטו של מקרא (דרך פירוש רש"י על התורה), זיינען „נרותי'" באַזונדערע זאַכן וואָס געהערן ניט צום גוף המנורה[23] — זיי זיינען אין דעם סוג פון „מלקחי' ומחתותי'" ווענן וועלכע מ'זאָגט אַז גלייך נאָך נרותי'.

ה. נאָך א הוכחה אויף דעם: אין פ' פקודי, וואו עס ווערט דערציילט[24] ווי מען האָט געבראַכט דעם משכן צו משה'ן, שטייט[25]: „את המנורה הטהורה את נרותי' גו'" — איז בשלמא אויב מ'וועט לערנען אַז די נרות זיינען געווען נפרדים פון דער מנורה, איז מובן וואָס דער פסוק טיילט זיי אויס באַזונדער אין דעם סדר ההבאה[26];

אויב אַבער די נרות זיינען געווען „מקשה" מיט דער מנורה, האָט דאָך קיין אַרט ניט צו זאָגן, אַז מ'האָט געבראַכט[27] די מנורה און (אויך) נרותי' — בריינגענדיק די מנורה ווערן במילא געבראַכט אויך די נרות [פונקט ווי עס פאַסט ניט צו זאָגן אַז מ'האָט געבראַכט די מנורה און די קנים, גביעים וכו'].

ו. עפ"י הנ"ל — אַז לויט שיטת רש"י בפירושו עה"ת זיינען די נרות ניט נכלל אינעם ציווי פון „מקשה" — וועט ווערן פאַרענטפערט כמה שינוים (לגבי דא) און תמיהות אין פירוש רש"י אין פ' ויקהל (וואו די תורה רעדט נאָכאַמאָל ווענן מלאכת המשכן):

---

20) תולדות כח, ה. ועוד (נסמנו בלקו"ש ח"ה ע' 1 שוה"ג הא' להערה 2).

21) פרשתנו שם, לא ואילך.

22) לז, יז ואילך.

23) כ"כ גם באוה"ח לעיל פסוק לו [ושם: דלכו"ע (במנחות שם) אין הנרות מקשה, עי"ש. ואכ"מ] ור"פ בהעלותך, ובחזקוני פסוק לז: כתב עשית לנרות ללמדך שהם היו כלים לבדם ונעים ונדים היו מן הקנים.

ולהעיר: כמבואר בפנים [דלפרש"י הנרות לא היו מגופה של מנורה] מפורש הוא בפרש"י דהי"ב (ד, כ. הובא באוה"ח בהעלותך שם) — אבל י"א (שם הגדולים להחיד"א ע' רש"י) שפירוש דהי"ב אינו מרש"י.

24) לט, לג ואילך.

25) שם, לז.

26) והטעם למה מפרט „נרותי'" — מובן מהמבואר לקמן בפנים — בסופו.

27) מה שנפרטו בפ"ע בויקהל (לה, יד) בנוגע לעשייתם — י"ל שהוא מפני חשיבותם כדלקמן בפנים שם. ועד"ז יש לדחוק בנוגע ל„וכסו" (במדבר ד, ט).

אין פסוק[28] „ואת מנורת המאור ואת כלי׳ ואת נרותי״ שטעלט זיך רש״י אויף „נרותי״ און איז מפרש: „לוצינ״ש[29] בלעז בזיכים שהשמן והפתילות נתונין בהן״.

איז ניט פאַרשטאַנדיק:

(א) אויף די ווערטער „את נרותי״ אין אונזער פרשה[30] (וואו די נרות המנורה ווערן דערמאַנט צום ערשטן מאָל) טייטשט רש״י: כמין בזיכין שנותנין בתוכן השמן והפתילות — היינט ווי־באַלד רש״י האָט שוין אין אונזער פרשה אָפגעטייטשט דעם פירוש פון נרות, פאַרוואָס דאַרף עס רש״י נאָכאָמאָל איבערחזר׳ן אין פ׳ ויקהל[31] ?

(ב) די תמי׳ איז נאָך גרעסער: רש״י אַליין זאָגט (אין פ׳ ויקהל[32]) מיט עטלעכע פסוקים פריער: „כבר פירשתי נדבת המשכן ומלאכתו במקום צוואתם״

— און מהאי טעמא איז דאַרט רש״י ניט מפרש די (רובא דרובא פון די) ענינים דנדבת ומלאכת המשכן (סיידן אין פאָל ווען דאַרט קומט צו א חידוש וואָס מ׳קען ניט וויסן פון „מקום צוואתם״[33]), ווייל ער פאַרלאָזט זיך אויף דעם וואָס ער האָט שוין פריער מפרש געווען —

---

28) שם.

29) כ״ה בדפוסי רש״י לפנינו. ובדפוסים הראשונים וכת״י רש״י — בכמה שינויים. ובכמה מהם — „לוצי״ש״, כבפרש״י תצוה (ל, ז), במדבר (שם). ועד״ז הוא בפרש״י שבת כב, ב ד״ה נר.

ובפרש״י ביצה (כב, א ד״ה שרגא): נר של חרס קרויזי״ל בלעז. וראה פרש״י מנחות שם ד״ה נר של מקדש. ואכ״מ.

30) כה, לז. וראה פרש״י לעיל פסוק לא (וצ״ע למה כופל רש״י כאן הפירוש דנרותי׳. וכן — טעם השינויים. ואכ״מ).

31) ומה שבפ׳ תצוה (שם) מפרש רש״י „הנרות, לוצי״ש בלעז כו״ — י״ל שאין כוונת רש״י לפרש תיבת „הנרות״, כ״א לתרץ: מזה שנאמר שם „בהטיבו את הנרות״ ותיכף בפסוק שלאח״ז „ובהעלות אהרן את הנרות״, משמע, שקאי על אותם הנרות, וקשה: „בהטיבו את הנרות״ קאי על הכלי ו„בהעלות אהרן את הנרות״ קאי על האור — ע״ד (בהעלותך ח, ב ובפרש״י) בהעלותך את הנרות „ע״ש שהלהב עולה״ — (הפתילות) כו׳ ?? ומבאר רש״י, דזה שהכלי נק׳

---

*) מש״נ בפרשתנו (כה, לז) „ועשית את נרותי׳ גו׳ (ותיכף לאח״ז) והעלה את נרותי״ — אינה קושיא כ״כ, כי אפשר לפרש (בדוחק עכ״פ) „והעלה את נרותי״ (לא — הדלקת הנרות, כ״א) — שימת הנרות על ראשי הקנים שיהי׳ „והאיר על עבר פני״, כפי׳ הרשב״ם וחזקוני שם. ועיין פרש״י (וראֵ״ם) שם.

נרות הוא כמו „לוצי״ש בלעז״ — שתיבה זו פירושה (ושרשה) ענין האור — והיינו שהכלי נק׳ ע״ש האור (השמן והפתילות) שבה, כדלקמן בפנים ס״ט. וראה ד״ה ת״ר נ״ח תרמ״ג פ״א: ושניהם הם כוונה אחת לענין זה שעיקר קיום האור הוא ע״י הנר כו׳, עי״ש.

בפ׳ במדבר שם מפרש רש״י עוה״פ „נרותי׳, לוצי״ש בלע״ז שנותנין בהן השמן והפתילות״. ומפרש שם ג״כ עוה״פ „מלקחי״ ו„מחתותי״ — ובאופן אחר מפירושו בפרשתנו (כה, לח). ואכ״מ.

32) לה, ה.

33) או לתרץ הפסוק, וכמו בפרש״י לה, יד: ואת שמן המאור, אף הוא צריך חכמי לב כו׳.

ומה שמפרש רש״י (שם, יג) „לחם הפנים, כבר פרשתי ע״ש שהיו לו פנים לכאן ולכאן כו״ — דלכאורה: א) הפירוש מיותר *. ב) ובפרט שרש״י עצמו מתחיל ומדגיש „כבר פרשתי״ —

י״ל שכוונת רש״י לשלול הטעות דמש״נ „לחם הפנים״ (בתוספת ה״א **) — דלא כמש״נ „במקום צוואתם״ (פרשתנו כה, ל) „לחם פנים״ (בלי ה״א) — פירושו לחם שמניחים „לפני״ („בפנים״), ע״ד פי׳ תי״ב״ע, ראב״ע וחזקוני תרומה שם.

ולכן מפרש רש״י ד„הפנים״ פירושו „ע״ש שהיו לו פנים כו״, ומ״ש „הפנים״ הוא כי „כבר פרשתי כו״ (היינו שכבר מפורש לעיל — ובמילא ידוע ע״ד זה), ולכן נאמר „הפנים״ בה״א הידיעה.

---

*) במשכיל לדוד (ועד״ז בשפ״ח), דקשה לרש״י למה צריך ע״ז חכמי לב — אבל מזה שרק על הפסוק שלאח״ז כותב רש״י „(ואת שמן המאור) אף הוא צריך חכמי לב כו׳ משמע, דבהכתובים עד שם לא זו היא קושיית רש״י.

**) להעיר מפרש״י ויצא לא, יג.

היינט וויבאלד אז רש"י האט שוין דעם פירוש פון „נרות" געזאגט „במקום צוואתם" — פארוואס חזר"ט ער איבער דעם פירוש דוקא נאכאמאל?

(ג) פארוואס איז רש"י מוסיף ומקדים „לוציני"ש בלע"ז" — דלכאורה, ממנ"פ: אויב דער פירוש „בזיכין וכו'" איז ניט מספיק און עס פאדערט מ'זאל וויסן דעם „לעז", האט דאך רש"י געדארפט עס ברייגען דארט וואו ער זאגט דעם פירוש פון „נרות" צום ערשטן מאל (אין אונזער פרשה)[34]; און אויב מ'דארף דערצו ניט אנקומען, ווייל ס'איז געגוג דער אפטייטש „כמין בזיכין כו'", פאר־וואס דארף ער דעם „בלעז" מוסיף זיין אין פ' ויקהל?

ז. וועט מען דאס פארשטיין בהקדים נאך א דיוק אין דעם פרש"י — ובהקדם: מ'האט שוין פיל מאל געדעדט וועגן דעם וואס יעדער ווארט (און אות) אין פרש"י על התורה איז בתכלית הדיוק; און אז דאס איז ניט נאר בנוגע די ווער־טער פון גוף הפירוש; אויך די ווער־טער וואס ער איז מעתיק פון פסוק אינעם דבור המתחיל זיינען בדיוק.

איינער פון די ערטער, וואו מען זעט עס אין א בולט'דיקן אופן (ווי מדוייק ס'איז א דבור המתחיל פון רש"י), איז אין דעם אויבנדערמאנטן פירוש רש"י: אין פסוק הנ"ל — „ואת מנורת המאור ואת כלי' ואת נרותי' ואת שמן המאור" — שרייבט רש"י דריי באזונדערע ד"ה: (א) „ואת כלי', מלקחים ומחתות". (ב) „נרותי', לוציני"ש וכו' (כנ"ל)". (ג) „ואת שמן המאור, אף הוא צריך חכמי לב כו'".

זעט מען א שינוי בולט: אין דעם ערשטן און לעצטן דיבור המתחיל איז רש"י מעתיק פון פסוק אויך דעם ווארט „ואת", דאקעגן אין דעם צווייטן ד"ה איז ער מעתיק נאר דעם ווארט „נרותי'" און ניט דעם ווארט „ואת".

ח. ע"פ הנ"ל — אז לויט פרש"י זיינען די נרות ניט געווען אין כלל פון „מקשה" — איז עס מובן:

וויבאלד אז לשיטתו זיינען די „נרות" ניט פון דער מנורה גופא, דארף מען זאגן, אז ווען דער פסוק זאגט „(ככר . . יעשה) אותה את כל הכלים האלה"[35], זיינען די נרות נכלל ניט אין „אותה" (די מנורה) נאר אין „כל הכלים האלה" — די נרות זיינען פון די כלי המנורה.

בשעת מען קומט אבער צו פרשת ויקהל וואו דער פסוק זאגט „ואת מנורת המאור ואת כלי' ואת נרותי'", ווערט לפי"ז שווער: וויבאלד עס שטייט שוין „ואת כלי'" וואס איז כולל אויך די נרות — פארוואס שטייט „ואת נרותי'" באזונדער?

כדי דאס צו פארענטפערן, שטעלט זיך רש"י אויף „ואת כלי'" און איז מפרש — „מלקחים ומחתות", און גלייך דער־נאך איז ער מעתיק פון פסוק „נרותי'" און איז דערביי משמיט דעם ווארט „ואת (נרותי')" — מיט דער כוונה צו מדגיש זיין דערמיט, אז מ'דארף לערנען דעם פסוק כאילו ווי עס וואלט פאר „נרותי'" ניט געשטאנען דער ווארט „ואת" — וויל „נרותי'" איז (אויך) א פרט פון „ואת כלי'"[36], ד.ה. דער פירוש פון פסוק איז: „ואת כלי' (וואס זיי זיינען) מלקחים מחתות נרותי'".

---

34) וכרשב"ם פרשתנו כאן.

35) ועד"ז בפ' תשא ל, כז. לא, ח. ויקהל לז, כד.

36) משא"כ „שמן המאור". שלכן מעתיק רש"י תיבת „ואת" בד"ה שלאח"ז — „ואת שמן המאור" — אף שלגוף פירושו שם אין נוגע תיבת „ואת".

ט. עס בלייבט דאך אבער ניט פאר־שטאנדיק: פארוואס דארף דער פסוק טאקע אויסטיילן „נרותי״ פון צווישן די כלי המנורה ?

אויף דעם זאגט רש״י — „לוצינ״ש בלעז״, וואס דער שרש פון דעם ווארט „בלעז״ — מיינט ליכטיקייט, און דער טעם פארוואס די נרות ווערן אנגערופן ע״ש האור, איז (ווי רש״י איז ממשיך) „בזיכים שהשמן והפתילות נתונין בהן״, ד. ה. ווייל אין זיי דריקט זיך אויס דער מכוון און תכלית פון דעם עצם המנורה — צו שאפן ליכטיקייט [37] [וואס ווערט געשאפן פון (דאס וואס איז אין) די נרות („שהשמן והפתילות נתונין בהן״ [38])].

און וויבאלד אז די נרות זיינען דער עיקר פון דער גאנצער מנורה — איז פארשטאנדיק פארוואס דער פסוק טיילט זיי אויס באזונדער פון די (אנדערע) כלי המנורה [39].

(משיחת ש״פ ויק״פ תשל״ז)

---

37) ואף שאין צריך לאורה (פרש״י בהעלותך ח, ב) — מ״מ מובן, שענינה של המנורה הוא אור וכמש״נ שמן למאור, ושמה מוכיח: מנורת המאור.

38) ובזה מתורץ ג״כ שינוי לשון רש״י בפרשתנו לגבי פ׳ ויקהל: בפרשתנו — „כמין בזיכין שנותנין בתוכן השמן והפתילות״ (שמדבר ע״ד פעולת האדם — „שנותנין כו״), ובפ׳ ויקהל — „בזיכים שהשמן והפתילות נתונין בהן״ (מדבר ע״ד „השמן והפתילות (שהם) נתונין בהן״),

כי בפרשתנו מבאר צורת הנרות ותפקידם („כמין בזיכין כו״), ובפ׳ ויקהל — שהנרות הם מקור ומקום האור (מפני „שהשמן והפתילות נתונין בהן״).

39) ועפ״ז מובן מה שדוקא בפ׳ ויקהל מוסיף רש״י „בזיכים כו״ ולא בפ׳ תצוה שרק מביא ה„לעז״ (כנ״ל הערה 31): בפ׳ תצוה מבאר פירוש התיבה, ולזה די הפירוש דה„לעז״ של נרות שהוא ע״ש האור; משא״כ בפ׳ ויקהל שכוונת רש״י לבאר שהנרות הם עיקר המנורה (שלכן נפרטו בפ״ע), ולכן מסביר איך שהנרות הם ענין האור („שהשמן והפתילות נתונין בהן״).